

**Björknässkolan
Nacka kommun**

**Annica Ingemarsson
Marie Lindström
Karin Nordblom
Agneta Wessel**
v.45 – 47 2014

**Sollentuna
Sollentuna
Upplands Väsby
Sollentuna**

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTADEL	4
<i>Fakta om enheten</i>	4
<i>Statistik</i>	4
<i>Organisation /Ledning</i>	4
OBSERVATIONENS METOD	5
SAMMANFATTNING	5
<i>Sammanfattande slutsats</i>	5
MÅLOMRÅDEN	7
<i>Normer och värden</i>	7
<i>Kunskaper</i>	9
<i>Ansvar och inflytande för elever</i>	15
<i>Bedömning och betyg</i>	17
<i>Rektors ansvar</i>	19
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	22
REFERENSER	22
 Kommentar från skolans ledning till observationsrapporten	 23

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en skola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Kunskaper
- Ansvar och inflytande för elever
- Bedömning och betyg
- Rektors ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer skolans arbete och resultat inom målområden, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med elever, personal och skolledning
- Skolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.ekero.se/vagavisa

FAKTADEL

Fakta om enheten

Skolans/delenhetens namn:	Björknässkolan
Är verksamheten kommunal eller fristående? (Koncern)	Kommunal
Årskurser	F-9
Har skolan någon profilering?	Valbara profiler för åk 7-9
Typ av demografiskt upptagningsområde	Medelklass

Statistik

Antal barn/elever:	1020
Antal lärare (heltidstjänster/årsarbetare)	70,7
Antal lärare med ped högskoleexamen	72
Antal personal i fritidshem. Ange behörighet	15,65 7,8 Fritidspedagoger 2,2 Förskollärare 5,65 Barnskötare
Antal personal i förskoleklass. Ange behörighet	14,5 10,25 förskollärare 1,8 fritidspedagoger 2,45 barnskötare
Antal skolledare	4

Organisation /Ledning

Ledningsgrupp, arbetslag eller liknande kring vilka elev/barngrupper personalen är organiserad.	Rektor och tre biträdande rektorer bildar ledningsgruppen. Nio arbetslag, tre för F-6, tre för 7-9 och tre för ABC-skolorna
Hur är elevstödet organiserat, specialpedagoger/speciallärare, elevhälsa, bibliotek	Skolbibliotek på skolan med bemanning på ca 25%. Tre elevhälsoteam; ett för F-6, ett för 7-9 och ett för ABC-skolorna Specialpedagoger/lärare ingår i arbetslag och elevhälsoteam
Hur är fritidshemsverksamheten organiserad?	Fyra fritidshemsavdelningar åk 1-2, blandade grupper En fritidshemsavdelning för åk 3
Hur är förskoleklassen organiserad?	Förskoleklasserna bildar egna fritidshemsavdelningar, 5 grupper. En för varje klass.

OBSERVATIONENS METOD

Innan observationen har vi läst hemsidans information och tagit del av relevanta dokument ifrån den länk som sänts till oss av rektor.

Vi observerar skolan under veckorna 45-47, 2014 och besöker skolan 6 - 7/11, 10- 14/11 och har ett avslutande möte med rektor och ledningsgruppen 17/11. Vi besöker många lektioner i skolans alla verksamheter och deltar i fritidshemmets eftermiddagsverksamhet.

Vi observerar

- möte med arbetslagledare och rektor 7-9, F-6
- möte med trygghetsgruppen 7-9
- elevråd 7-9
- klassråd åk4 och åk9
- ledningsgruppsmöte
- fritidsmöte
- Alphyddeskolan och Centrumskolan ½ dag vardera

Vi intervjuar:

- 8 st pedagoger
- 10 st elever
- rektor
- ledningsgrupp
- specialpedagog
- EHT för ABC- grupperna (Alphyddan, Björkbacken och Centrumskolan)

Vi samtalar med elever och pedagoger i samband med våra klassrumsbesök och i korridorer och matsal. Elever och pedagoger vi intervjuar har valts ut helt slumpmässigt.

I texten använder vi beteckningen F-6 och 7-9 för förskoleklass - åk6 respektive åk7 - åk9. För särskilda undervisningsgrupperna, Alphyddan, Centrumskolan och Björkbacken används beteckningen ABC-skolorna.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Björknässkolan är en kommunal F-9 skola. Skolan har profilval i åk 7-9. Höstterminen 2014 är profilerna: engelska, idrott och hälsa, matematik/ naturorienterande ämnen / teknik, musik, estetisk- praktisk och hockey.

Skolan är stor och har över 1000 elever fördelade i flera olika byggnader. Det finns tre särskilda undervisningsgrupper, en i Ektorps Centrum, en i Alphyddan och en i Björknässkolan. Dessa enheter tar emot elever från hela kommunen och även angränsande kommuner.

Skolan har ett väl fungerande arbete med trygghet och trivsel. Skolan genomsyras av en positiv stämning mellan personal och elever och mellan eleverna.

Fritidshemmet har ändamålsenliga och rymliga lokaler i nära anslutning till klassrummen. Fritidshemmet erbjuder varierande aktiviteter i enlighet med läroplanen.

Skolans undervisning är strukturerad och följer läroplanen. Vi ser flera exempel på arbetssätt som stimulerar eleverna att utforska och att samarbeta. Alla elever har en egen dator och användandet av modern teknik är en naturlig del av den dagliga verksamheten.

Ett utvecklingsområde för skolan är mottagandet av nyanlända elever. Lärare med behörighet i Svenska som andraspråk saknas liksom en tydlig handlingsplan för detta arbete.

Eleverna saknar i viss mån kännedom och medvetenhet om kunskapskraven för att nå ett visst betyg. Skolan visar till en viss del brister i arbetet med en likvärdig, allsidig och rättssäker bedömning. I 7-9 sker ingen organiserad sambedömning utan pedagogerna rättar sina egna prov och diskuterar bara enstaka prov som är svårbedömda. Detta är ett utvecklingsområde.

Ett annat utvecklingsområde är att rektors arbete med skolutveckling, som syns i kvalitetsanalys och skolans fokusmål, inte är förankrat hos skolans alla pedagoger.

De mindre undervisningsgruppernas verksamheter har väl fungerande strategier och metoder för att möta elevernas behov. Undervisningen anpassas till varje individ och utgår från läroplanens kunskapskrav.

Starka sidor

Arbetet med trygghet och trivsel genomsyrar skolans verksamhet. (Normer och värden s. 9)

Skolans användande av modern teknik som ett naturligt inslag i verksamheten. (Kunskaper s. 13)

Arbete för barn i behov av stöd i de särskilda undervisningsgrupperna är en väl fungerande verksamhet. (Kunskaper s.13)

Fritidshemmets miljö och lokalresurser gynnar elevernas kreativitet. (Kunskaper s. 14)

Förbättringsområde

Skolan behöver öka elevernas medvetenhet om kunskapskrav och förmågor. (Betyg och bedömning s. 18)

Rättning av nationella prov i 7-9 för att säkra en likvärdig, allsidig och rättssäker bedömning. (Betyg och bedömning s. 19)

Arbetet med nyanlända elever som bör tydliggöras i en handlingsplan. (Kunskaper s. 13)

Rektors arbete med att få alla pedagoger medvetna om skolans utvecklingsarbete. (Rektors ansvar s.)

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

Varje läsår startar med en gemensam temadag för alla pedagoger då värdegrundsfrågor diskuteras och material för arbete i klasserna lämnas ut, berättar en pedagog.

Skolan har en likabehandlingsplan som nyligen reviderats. All personal uppmanas att läsa den. En pedagog berättar att eleverna under första veckan på terminen också tar del av, och påminns om likabehandlingsplan, skolans trivselregler och värdegrund.

I alla klasser har man arbetat fram några klassregler som är viktiga för gruppen. I en av klasserna har dessa sammanfattats till "den gyllene regeln" och den styr alla samtal om hur de ska göra och hur de ska vara.

Skolan har ett samarbete med organisationen Friends i arbetet mot mobbning och kränkningar. Det finns två trygghetsteam (F-6 och 7-9) som driver arbetet. Trygghetsteamet träffas en gång/vecka och består av pedagoger på skolan och leds av biträdande rektor. Teamet jobbar aktivt med mobbningsärenden och leder det förebyggande arbetet. Skolan har 2 kamratstödjure/klass i 3-9. Trygghetsteamet är välkänt på skolan och har en egen glasmonter där foton på teamet och aktuell information finns. Vi ser en tavla som beskriver vad mobbning är och vad man ska göra, t.ex. prata med en vuxen. Tavlan finns på många ställen i skolan.

Samtal i grupperna om normer, trygghet och allas lika värde sker ofta utifrån någon konflikt/kränkning som skett och det är något som behöver redas ut. Periodvis förekommer även förebyggande samtal och aktiviteter i klasserna och på fritids utifrån olika tema. En fritidslärare berättar att de aktivt arbetar med att förebygga konflikter så att eleverna mår bra och känner sig trygga.

Det finns ett väl utarbetat rastvärdssystem där all pedagogisk personal på skolan turas om att vara ute med barnen. Rastvärdarna har gula västar för att synas.

Några barn berättar att det beror på vilken vuxen som är ute om man får hjälp eller inte på rasterna. En pojke säger att de vuxna som tillhör Trygghetsteamet fungerar bra och menar att "friendsarna" bryr sig jättemycket. Andra elever säger att de inte märker så mycket av sina kamratstödjare i klassen och önskar mer diskussion och information.

Förhållningssätt mellan elever och personal

Vi ser olika förhållningssätt hos pedagogerna i klassrummen. Vid några tillfällen hör vi pedagogen höja rösten för att påkalla uppmärksamhet eller säga till elever. I andra klassrum är det arbetsro och vi ser pedagogen gå runt och prata med eleverna, stötta och uppmuntra. Vi noterar i några klasser att mobiltelefoner ofta samlas in på morgonen och att de inte används under dagen. Vi frågar om detta är en gemensam regel för hela skolan men får till svar att den enskilde pedagogen själv får bestämma detta om det finns behov.

I korridorer och allmänna utrymmen råder en lugn stämning under vår observation. Vi ser få elever som uppträder störande. I klasserna är tonen mellan eleverna vänlig.

Vid en redovisning vi observerar är eleverna uppmuntrande mot varandra. Varje grupp får applåder av sina kamrater.

I en klass pågår tjej/killsnack. Pedagogen förklarar att det är viktigt att prata med varandra i mindre grupp så att alla vågar säga vad man tycker. Pedagogen är lugn och inkännande och alla elever deltar i ett gott samtal där man talar om situationer som är svåra.

Särskilda undervisningsgruppernas pedagoger arbetar mycket nära sina elever och har ett mycket respektfullt förhållningssätt till dem.

Arbetsklimat för elever

Vid klassrumsbesök i F-4 är det en lugn stämning och god arbetsro. Vi ser pedagoger som på ett lugnt sätt stöttar och hjälper barnen så att de kan arbeta vidare med uppgiften utan att tappa koncentrationen. Barnen arbetar ibland enskilt och ibland i par eller grupp. I vissa klasser kommer halva gruppen senare på morgonen och därmed skapas halvklasser.

I några klasser 5-9 är det oroligt och pedagogen får ofta tysta ned klassen med ett "Sch, sch". Vi ser också lektioner då eleverna inte har arbetsro utan pratar med varandra eller går ut och in i klassrummet utan att ha något egentligt mål. Vi ser få strategier eller metoder för att skapa arbetsro som enhetligt används.

I alla klasser är eleverna placerade i klassrummet av lärarna. Med jämna mellanrum gör lärarna om placeringen. Enligt både elever och vuxna bidrar detta till arbetsro.

Bedömning i text

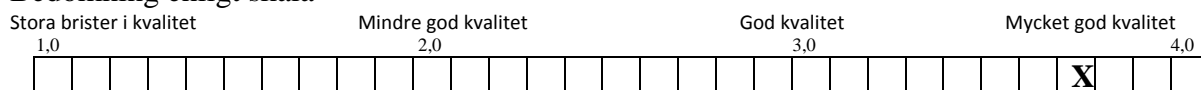
Värdegrundsfrågorna är levande och vi ser många bra exempel på detta i elevernas vardag. Samarbetet med "Friends" och trygghetsgruppens arbete är ett gott exempel.

Eleverna är trygga och bemöts på ett respektfullt sätt av de vuxna. Vänlig atmosfär råder i skolan. Vi ser pedagoger som hjälper barn att fokusera på uppgiften i klassen.

Eleverna visar tillit till de vuxna på skola och fritids.

Det är oftast arbetsro i verksamheten. I några fall behövs metoder, som skapar arbetsro, diskuteras och provas.

Bedömning enligt skala¹

Kunskaper

Beskrivning

Hur enheten arbetar för att varje elev ska utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga utifrån detta målområde i läroplanen

Undervisningen utgår ifrån läroplanens kunskapskrav och är delvis strukturerad. Vi ser läroböcker som används där planeringen i boken följer läroplanen och som har olika spår för olika betygssteg. Vi deltar på lektioner och frågar de äldre eleverna om de vet vilka förmågor och kunskaper som krävs för arbetsområdet. De svarar att de inte vet det.

Vi frågar några yngre elever om de känner till sina individuella mål. En flicka säger "Vi bara kör utan att prata om målen".

Skolan arbetar med NTA-lådor i flera årskurser i F-6. På dessa lektioner arbetar man mycket med praktiska laborationer, t.ex väga, maskar och fjärilens utveckling. Eleverna samarbetar två och två eller ibland i större grupp.

1.0 ¹ Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

I åk 2 arbetar två klasser med gemensamma teman. Just nu "Våra sinnen" inom tema Kroppen. Barnen arbetar praktiskt med sinnen i grupper och utforskar samt arbetar sedan vidare med att läsa och skriva. I temat ingår flera ämnen. Vi ser svenska, NO och bild.

I 7-9 väljer eleverna ett profilämne. Profilämnet läser man 80 minuter i veckan och det innebär en fördjupning inom ett ämne eller intresseområde. I åk7 höstterminen 2014 är profilerna: engelska, idrott och hälsa, matematik/ naturorienterande ämnen / teknik, musik, estetisk- praktisk och hockey.

Vi observerar en lektion i åk8 i matte/ no/teknik-profilen. Eleverna håller som bäst på att förbereda sig för att vara med i en lego-robottävling i Kista. Några av eleverna arbetar i grupp med robotarna. I en annan grupp arbetar man med att marknadsföra tävlingen och att göra en presentation inför juryn. Vi ser här ett exempel på hur olika ämnen integreras - teknik, matematik, svenska, engelska och IT.

Skolan deltar i Mattelyftet för att utveckla matematikundervisningen. Vi hör elever berätta om uppgifter de arbetat med som hör till Mattelyftet.

Ett språkutvecklande arbetssätt som vi ser i förskoleklasserna är Bornholmsmodellen som tränar barnens språkliga medvetenhet genom lekar, sånger och ramsor. Under vårt besök i klassen visar eleverna upp sina färdigheter bl.a. genom att bygga egna meningar utifrån bildkort.

I flera klasser ser vi att pedagogerna satt upp bilder som beskriver de fem lässtrategierna enligt Barbro Westlunds forskning om hur läsförståelsen kan utvecklas, de s. k. Läsfixarna. Pedagoger berättar att det är ett aktivt arbete både vid gemensam högläsning och när eleverna läser själva eller i par.

Det är gosedjursvecka i en klass vilket innebär att eleverna har fått presentera sitt gosedjur för klasskompisarna, de har skrivit en fantasitext samt målat av sitt egna gosedjur.

I 7- 9 bygger flera av de lektioner vi observerar på att eleverna arbetar i grupp. Antingen delar pedagogerna in eleverna i grupp eller så får eleverna arbeta tillsammans med någon som sitter bredvid. Vid en lektion i matematik har eleverna tidigare övat på prioriteringar och nu skall de lösa ett problem i grupp och redovisa för klassen. Under 30 minuter arbetar eleverna intensivt och alla grupper får redovisa.

De flesta lektioner vi besöker börjar med att pedagogen introducerar arbetsuppgiften eller repeterar det som skett på föregående lektion. Sedan får eleverna arbeta i egen takt, ensamma, parvis eller i grupp. På några lektioner ser vi eleverna arbeta, först med samma uppgifter, och när de är klara får de nya, liknande uppgifter att arbeta vidare med.

En pedagog berättar om ett arbete i No där eleverna ska planera och redovisa ett samhällsbygge. Vi ser byggmodeller och ritningar som eleverna gjort och som ska redovisas muntligt för klassen, berättar pedagogen.

Några klasser arbetar med ett gemensamt projekt som kallas "Månadens kulturperson". Just nu är Henri Matisse i fokus och väggar är fyllda av elevernas målningar som är inspirerade av konstnären.

Fritids vill ge tid för lek och kreativitet i trygg omgivning. Verksamheten är strukturerad. Det finns återkommande aktiviteter som erbjuds varje vecka t.ex. utedag, innedag, drama, pyssel och SPA. Fritidspedagogerna arbetar i klass under skoldagen och fortsätter på eftermiddagen med samma barngrupp. Varje vecka har fritidspedagog och lärare en gemensam planeringstid.

Barnen får också på fritids möjlighet att göra det de vill utifrån ett smörgåsbord som pedagogerna bestämt. Vi ser att de t.ex. läser serier, bygger med olika typer av klossar, pysslar, målar och skapar med olika material. Fritidspedagoger ordnar olika vuxenledda skolgårdslekar 3 dagar/vecka under lunchrasten.

När vi är på besök är träningen inför "Rockragge" i full gång. Rockragge är en återkommande händelse varje år, där barnen i åk1-2 uppträder för varandra men också för förskoleklassen.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

Alla elever har egen bärbar dator.

Vi ser flera exempel på när modern teknik integreras i lärandeprocessen. I en lektion i ett modernt språk använder eleverna sina datorer för att komma åt ett bredvidläsningsmaterial som skolan köpt in. Bredvidläsningsmaterialet är direkt kopplat till läroboken. I de särskilda undervisningsgrupperna ser vi hur viktig den moderna tekniken är för eleverna, eftersom denna underlättar att anpassa undervisningen för varje elev.

Under en lektion i musik har eleverna till uppgift att sjunga en viss sång med solo, bas och rap. Resultatet spelar de in på en i-phone, lyssnar på resultatet, gör om och spelar in igen.

I No används bara digital lärobok som också har talsyntes som underlättar för elever med svårigheter.

F-6 använder sig av bl a Espresso - ett interaktivt dataprogram som innehåller uppgifter i många ämnen

På Schoolsoft kan elever se sina resultat och hur de ligger till i de olika ämnena. Många pedagoger lägger också ut uppgifter och läxor på Schoolsoft. Skolan är just nu i ett skede då de börjat använda Office 365 som gemensam portal för skolans elever och pedagoger. Flera pedagoger vi pratar med säger att de ännu inte hunnit sätta sig in i det och även elever nämner att det är helt nytt.

Hur verksamheten anpassas till elever i behov av särskilt stöd

I 7-9 är 50 minuter varje vecka reserverad som "Elevtid". Eleverna kan använda "elevtiden" för att göra omprov, läsa läxor, eller få hjälp med något man inte kunnat eller förstått. Skolan kan bestämma att eleverna skall gå på elevtiden - man kommer överens om detta i utvecklingssamtalet. Många elever utnyttjar tiden och kommer frivilligt.

Det finns tre elevhälsoteam (EHT) på skolan, ett för F-6, ett för 7-9 och ett för ABC-skolorna. I EHT medverkar biträdande rektor, en pedagog, skolsköterska, skolkurator, skolpsykolog och skolläkare vid särskilda tillfällen. De träffas en gång i månaden. I F-6 arbetar två pedagoger och en specialpedagog med barn i behov av särskilt stöd. Pedagogerna genomför regelbundet olika typer av screening för att kartlägga eleverna. Dessutom har några pedagoger i sin tjänst tid för specialundervisning i sin klass. I några klasser arbetar två pedagoger i ett tvålärarskap för att möta behoven. I 7-9 delar två pedagoger, varav en specialpedagog, uppdraget att stödja och anpassa undervisningen för elever med särskilda behov. De har två klassrum som eleverna får gå till för att få undervisning för att nå betyget E. De berättar att de mycket sällan går ut i klasserna. Elever med dyslexi kan också komma till dessa rum för att göra prov eller ha muntliga förhör. Pedagogerna gör också en screening i läsförståelse i åk 7 i början av läsåret. I stort sett alla elever som får stöd har Åtgärdsprogram (ÅP) och pedagogerna deltar ofta när mentor har föräldrasamtal.

Elever vi talar med berättar att kamrater till dem som har till exempel dyslexi får extra stöd under lektioner.

Björknässkolan har i sin verksamhet tre särskilda undervisningsgrupper för elever med särskilda behov i åk 1-9, Alphyddeskolan, Centrumskolan och Björkbacken som ligger i Björknässkolan. Alphyddan kan ta emot ca 12 elever, Centrumskolan ca 24, Björkbacken 1-6 kan ta emot ca 14 elever och Björkbacken 7-9 (Studion) ca 20 elever.

I ABC-skolorna går elever från både Nacka kommun och angränsande kommuner. Arbets sättet är individanpassat, dvs varje elev har ett individuellt schema och tre elever har en mentor tillsammans. En stor del av undervisningen är en till en undervisning. När vi besöker två av skolorna har eleverna hemkunskapsundervisning, undervisning i engelska, matematik och samhällskunskap. I Björkbackens verksamhet ingår "Studion" där elever i 7-9 inkluderas i klasserna i de flesta ämnen utefter elevernas förutsättningar och behov.

Hur verksamheten anpassas efter elever med annat modersmål

Skolan har under läsåret tagit emot 16 nyanlända elever. De nyanlända eleverna får ett anpassat schema som innebär att de får undervisning i Sva² varje dag och skall under övrig tid delta i klassens undervisning i flera ämnen, särskilt PrEst³ ämnena. De har tillgång till studiehandledning varje dag. Skolan har ingen utarbetad handlingsplan för dem men eleverna " förväntas hänga med " som en pedagog uttrycker det.

De två pedagoger i 7-9 som ansvarar för stöd till barn med särskilda behov är också de som ansvarar för undervisningen i Sva i 7-9. De berättar att eleverna också får studiehandledning på sitt modersmål 80 min/vecka och även modersmålsundervisning.

I F-6 ser vi i en klass att en nyanländ elev börjar med att delta tillsammans med klassen en stund för att sedan gå ut i rummet bredvid och arbeta tillsammans med en pedagog.

² Sva Svenska som andraspråk

³ PrEst ämnen Praktisk Estetiska ämnen; bild, musik och slöjd

En annan pedagog berättar att med hjälp av "Google translate" kan en del texter och läroböcker som finns digitalt översättas för eleven till modersmålet och på så sätt hjälpa till med förståelsen.

På skolan finns ingen pedagog med full behörighet i Sva för 4-9.

Miljön som stöd för lärandet

Undervisningen i 7-9 sker i ämnessalar. I ämnessalarna syns det om det är en sal för moderna språk, eller samhällsorienterade ämnen. Ansvarig pedagog har kunnat sätta sin tydliga prägel på klassrummet. I ett särskilt hus "Pyramiden" sker undervisning i naturorienterade ämnen och matematik. Skolan har också specialsalar för bild, musik, idrott, hemkunskap och trä- och textilslöjd. I närheten av skolan finns Björknäs idrottsplats som kan användas av skolan.

Ämnessalarna är prydliga. I en sal läser vi på tavlan " Vårda bänkarnas inre och yttre skönhet. Klass 9b rengjorde bänkarna tisdagen den fjortonde dagen i oktober månad i nådens år 2014."

I klassrummen i F-6 finns gott om material, mycket böcker men även material som används vid praktiska övningar och till laborativt arbete i matematik.

I förskoleklasserna är det möblerat för olika aktiviteter i olika rum eller hörn. Som exempel ser vi rum för drama och rollekar, byggrum, läshörnor. Alla saker har sin tydliga plats och är tillgängliga för eleverna.

På gården ser vi möjligheter till variationsrik lek och olika många lekredskap. Ibland går en pedagog iväg till en närliggande park med en mindre grupp elever.

Fritids F-2 har två stora egna lokaler på skolan i närheten av klasserna. Även teorna samlas i egna lokaler på fritids i en paviljong. Varje fritids har flera olika rum som stimulerar till kreativt lärande.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Skolans yngre elever besöker Nacka kommuns Naturskola i samband med olika projekt.

På sin hemsida betonar skolan att man samarbetar med andra skolor, företag, arbetslivet och olika högskolor. En pedagog berättar om en partnerskola i Hunsbruck i Tyskland, dit 15 av skolans elever åker en vecka varje höst. Eleverna bor i tyska familjer och deltar i undervisningen. Några veckor senare kommer de tyska eleverna till Nacka på besök.

Vid vår observation träffar vi två VFU⁴ studenter som praktiserar på idrotten och en som praktiserar i åk 2.

Under vår observation besöker alla elever i åk 7 och 9 olika museer under en halv dag.

⁴ VFU VersamhetsFörlagd Utbildning för blivande lärare

Alla elever i åk 8 är under två veckor ute på Prao. Antingen ordnar de själva arbetsplatserna eller om de inte kan det så hjälper skolans Syv⁵ till.

Skolan har ett samarbete med Vetenskapens Hus.

Under Läs och kulturveckan bjuds författare in som berättar för barnen om sitt arbete.

Bedömning i text

Undervisningen är strukturerad och följer läroplanen.

Elevernas förståelse för syftet med undervisningen är skiftande och i många fall känner eleverna inte till vilka förmågor och kunskaper som krävs för ett visst betyg, vilket begränsar deras möjlighet att utvecklas individuellt.

Vi ser många goda exempel på hur olika ämnen integreras och fördjupas inom profilämnets ram. Vi ser också goda exempel på hur elever arbetar i grupp och hur alla i klassen deltar i redovisningar.

Språk- och kommunikationsutveckling stimuleras i de lägre åldrarna med flera olika metoder på ett medvetet och strukturerat sätt.

Modern teknik används som ett naturligt inslag i lärandeprocessen.

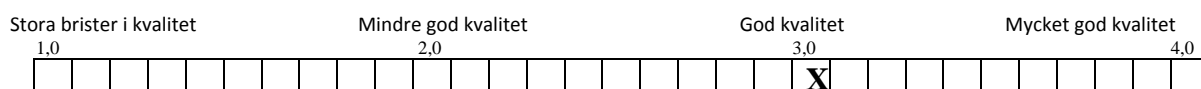
Verksamheten i de särskilda undervisningsgrupperna anpassas för elever i behov av särskilt stöd. För de elever med särskilda behov i skolans verksamhet är strategier och metoder relativt väl fungerande.

Verksamheten anpassas delvis för elever med annat modersmål men en handlingsplan för nyanlända elever saknas.

Lärandemiljön och fritidshemmets miljö är till stora delar stimulerande och mångsidig både inomhus och utomhus.

Samverkan med samhälle och högre utbildning sker i stor utsträckning och närområdets möjligheter tas tillvara.

Bedömning enligt skala

⁵ SYV Studie och YrkesVägledare

Ansvar och inflytande för elever

Beskrivning

Elevers ansvar för det egna lärandet

Redan i åk 1 får alla elever egen dator och får ansvara för den vissa dagar som pedagogen bestämmer. Vårdnadshavarna får hjälpa till när eleverna tar hem den. Från åk 3 har eleverna fullt ansvar för sin dator och får ta med den hem när de vill.

En pedagog berättar att hen tar fram material som behövs för att eleverna ska kunna arbeta vidare mot sina individuella mål och några tillfällen varje vecka kan eleverna jobba med dem.

Vi ser flera exempel på när elever i åk 7-9 arbetar i grupp och väljer olika arbetsuppgifter inom ramen för vad pedagogen bestämt. I musik skall eleverna framföra ett musikaliskt verk och har möjlighet att välja om de vill göra en egen rap, sjunga en låt i kör eller tonsätta en dikt.

Elever säger till oss att det är olika från pedagog till pedagog vilket ansvar de får ta. En del pedagoger ger dem två alternativ; " jobba på datorn" eller "läsa i boken". Pedagoger berättar för oss att de diskuterar med eleverna vad som är ett bra sätt att lära sig på och betonar att det är viktigt att eleverna får en insikt i att man lär sig på olika sätt och att vad som är bra för en elev kanske inte är bra för en annan elev.

Hur elever ges inflytande över verksamheten

I några klasser delas eleverna upp i grupper med olika ansvarsområden under en viss period, en grupp har ansvar för miljö, nästa har ansvar för veckobrev, en för klassens timme, några är klassvärdar.

Att vara veckans reporter innebär att ta ansvar för att berätta för klassen om en aktuell nyhet. Ju äldre eleverna blir desto mer ansvar och större inflytande på fritidsaktiviteterna får de. Ett exempel är att i åk 3 planerar och genomför några elever lekar för förskoleklassen för att träna sig i att ta ansvar.

Elever i åk 7-9 berättar för oss att flera av deras pedagoger frågar de vad de tyckt om undervisningen och att de tar upp vad de vill förbättra. Utvärderingen sker på en lapp eller via datorn. Eleverna har uppfattningen att lärarna tar hänsyn till vad de tycker. Andra elever säger till oss att de får säga vad de tycker och vill, men att det sällan sker någon förändring. En pedagog säger att elevernas inflytande gradvis ökar i takt med att de blir äldre " De måste ta större ansvar för sitt eget lärande" säger hen.

När eleverna skall arbeta i grupp eller två och två är det pedagogen som gör gruppindelningen för att ingen skall hamna utanför.

Varje dag i åk f-6 börjar med att de vuxna berättar om dagens program så att alla elever ska veta vad som händer under dagen. Vi ser att i alla klasser skrivs dagens arbete med text, på tavlan. I vissa klasser sätts även bilder upp som stöd, väl synligt för alla.

Demokratiska arbetsformer

Elevråd

Det finns två elevråd ; ett för åk 2- 6 och ett för åk 7-9. Varje klass har en elevrådsrepresentant. Elevrådet i åk 2-6 träffas var tredje vecka och åk 7-9 en gång i månaden. Elevråden har ordförande och sekreterare och följer en fast dagordning vid varje möte. Vid elevråden närvarar också vuxen skolpersonal och vid några möten även skolledning. Till elevråden rapporterar klassråden, matrådet samt samrådsgruppen.

Vi är med på ett elevråd för åk 7- 9. Vi förstår att skolmaten är en het fråga och att eleverna har gjort en namninsamling för att få en multiarena på grusplanen utanför huvudbyggnaden. "Om ett förslag inte går igenom ordnar vi ibland en namninsamling" säger några elever.

Klassråd

Alla klasser har klassråd varje vecka. På ett klassråd som vi närvarar på går pedagogen igenom vad som händer i veckan, vilka inlämningsuppgifter eller läxor som är aktuella. Eleverna kommer också med förbättringsförslag som att byta ut stora smörpaket mot små. Uppfattningen bland eleverna är att ekonomin är avgörande för att deras förslag ska vinna gehör: "Det kommer inte att gå igenom. Det kostar för mycket." På ett annat klassråd hör vi att eleverna arbetar med vilka klassregler som ska gälla i klassen.

Matråd

En gång i månaden träffas matrådet som diskuterar förbättringar i matsedeln tillsammans med kökschefen. Eleverna tycker att matrådet är bra och säger att kökschefen lyssnar på dem och att de fått igenom en del smärre förändringar som att få majs och keso oftare.

Samrådsgrupp

En elev från elevrådet är med i skolans samrådsgrupp tillsammans med skolledning, lärar-och föräldrarepresentant.

Samverkan med föräldrar

Björknässkolans föräldraförening har en styrelse med fyra personer. Dessa deltar i skolans samrådsmöten en gång i månaden. Då finns möjligheter att framföra synpunkter, ge ideer och ställa frågor till skolans ledning. Cirka 200 familjer är med i föräldraföreningen och betalar en avgift(100 kr) per familj. Pengarna har använts till att bekosta en föreläsning och att köpa ett utepingisbord.

Skolan håller kontakt med vårdnadshavare via Schoolsoft. Alla vårdnadshavare får en inloggning. Via Schoosoft frånvaroanmäler de sina barn, tar del av barnets resultat på prov och inlämningsuppgifter och håller sig informerade om vad som är på gång i klassen och i skolan. Elever vi frågar säger att deras vårdnadshavare använder sig av verktyget ofta. Pedagoger vi talar med säger att de även sms-ar vårdnadshavare om det är något akut eller särskilt viktigt.

Fritidspersonal deltar ofta i utvecklingssamtal i sin klass och har ofta daglig kontakt med vårdnadshavare. När eleverna börjar i åk 7 bjuds elev och vårdnadshavare in till ett välkomstsamtal.

Kontakt med de nyanlända elevernas vårdnadshavare sker via inhyrd tolk eller med hjälp av studiehandledaren.

Samarbetet och kontakten med vårdnadshavare till eleverna i de särskilda undervisningsgrupperna är intensivt. Alla elever i skolorna har ett åtgärdsprogram och i detta involveras oftast vårdnadshavare. När vi besöker en av skolorna berättar personalen att de planerar för en workshop för vårdnadshavare med föredrag och genomgång av Schoolsoft.

Bedömning i text

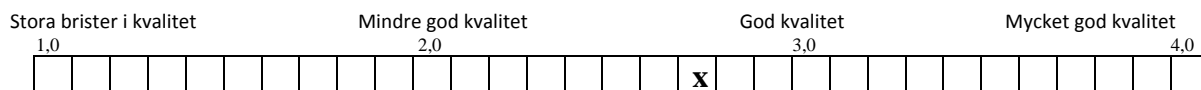
Eleverna ges till stora delar möjlighet att ta ansvar för sina studier inom ramen för arbetsområdet och kan välja arbetssätt och redovisningsform.

Tankar, intressen och åsikter tas tillvara i relativt stor utsträckning och eleverna kan i viss mån påverka sin situation i skolan.

Formella forum för demokrati finns och fungerar delvis. Eleverna uttrycker en känsla av att de inte kan påverka så mycket.

Föräldrar ges stor möjlighet att påverka och följa sitt barns utveckling när de har tillgång till Schoolsoft och genom föräldraföreningen kan de även påverka och delta i skolans verksamhet.

Bedömning enligt skala

Bedömning och betyg

Beskrivning

Elevers kännedom om kunskapskraven

Vi frågar hur eleverna i åk 7-9 vet vad de skall kunna. Elever berättar att lärarna går igenom matrisen inför varje arbetsområde och att den också ligger på Schoolsoft. "De visar läroplanen" men att det är svåra ord och liten text. När vi samtalar med elever om vilket betyg de siktar på, svarar de: "Man får hoppas på det bästa", och för ett högre betyg: "Man ska inte be om så mycket hjälp och jobba självständigt". Några elever säger att de vet ungefär vad som fordras för de olika betygsnivåerna och att de kan titta på LPP:n, men att de inte arbetat särskilt mycket med det. Vi ser inte kunskapskraven i något klassrum i 7-9 och vi hör inte heller att lärarna vid våra lektionsbesök pratar med eleverna om detta.

I 4-6 säger några elever att de inte pratar så mycket om mål, “men det kommer säkert senare”. I ett klassrum ser vi “The big five”⁶ uppsatta på väggen. Vi frågar eleverna om vad det är och de är helt oförstående.

Pedagoger vi talar med beskriver svårigheten att förklara för eleverna på ett tydligt sätt vad de olika nivåerna innebär. I svenskan kan det vara ganska lätt säger en pedagog för då kan olika texter visas som exempel på nivåerna. I idrott har lärarna utarbetat en bedömningscirkel där olika moment i ämnet viktas och har olika stor bit av cirkeln.

I några klasser i 1-3 ser vi kunskapsmålen uppsatta på väggen och pedagogen har pratat noga om detta. Barnens individuella mål från utvecklingssamtalet har pedagogen sammanställt till en lista så att alla lätt kan bli påmind om sina mål. I övrigt ser vi inte några målformuleringar och när vi frågar eleverna om detta säger de att de bara tittar på dem när det är utvecklingssamtal.

I en av de särskilda undervisningsgrupperna ser vi kriterier för svenska, matematik, engelska och bild på en vägg i ett av klassrummen.

Återkoppling på elevers lärande till elever och/eller föräldrar

Inför utvecklingssamtal får eleverna i de lägre årskurserna fylla i “glada gubbar” -frågor om hur eleven har det i skolan och dessutom tänka efter vad man vill bli bättre på. Detta blir grunden för samtalet.

En elev berättar att hen inte förbereder utvecklingssamtalet särskilt mycket. Ibland tittar hen på Schoolsoft men det är mest mamma som gör det, säger hen. Under samtalet tittar de tillsammans med pedagogen på matriserna i Schoolsoft och en utvecklingsplan arbetas fram. Flera elever ger oss samma bild av utvecklingssamtalet.

När eleverna börjar i åk 7 bjuds elev och vårdnadshavare in till ett välkomstsamtal. Ordinarie utvecklingssamtal genomförs efter en mall en gång per termin och avsikten är att elev och pedagoger skall dela på samtalet. Om eleven riskerar att inte klara målen kallar mentorn till ett betygsvarningssamtal. Vid det samtalet upprättas ett åtgärdsprogram.

Skolans arbete för att säkra likvärdig och allsidig bedömning

En pedagog vi intervjuar berättar att alla lärare haft flera gemensamma studiedagar om betyg och bedömning och att de tillsammans diskuterat matrisers utformning. Men det är fortfarande en pågående process, säger hen. Skolan har också haft representanter i det nätverk för lärare som finns i Nacka kommun.

Det finns ingen sambedömning av nationella prov i åk 7-9, men det finns en ambition att påbörja ett sådant arbete. Pedagogerna rättar sina egna elevers prov. En pedagog säger att hen tar med sig särskilt svarbedömda frågor till andra kollegor när de har en gemensam rättningsdag.

Andra pedagoger berättar att de ibland byter prov med varandra.

⁶ The big five metod utarbetad av Göran Svanlid som förklarar de fem viktigaste förmågorna i Lgr 11

I åk 3-6 rättar pedagogerna proven tillsammans och delar proven mellan sig.

Bedömning i text

Eleverna har i många fall dålig kännedom om kunskapskraven och får i liten utsträckning öva på att bedöma sina egna resultat.

Föräldrar och elever ges goda förutsättningar att följa sitt barns utveckling när de har tillgång till Schoolsoft. Pedagogerna ger återkoppling via detta verktyg och elevens individuella planering och mål finns också där.

Skolan uppvisar till viss del brister i det systematiska arbetet för att säkra en likvärdig, allsidig och rättssäker bedömning vid rättning av nationella prov, särskilt i 7-9.

Bedömning enligt skala

Rektors ansvar

Beskrivning

Hur rektor leder den pedagogiska verksamheten

Skolans arbete leds av rektor, två biträdande rektorer och en IT-chef med 20% skolledartjänst. Skolan är indelad i arbetslag, 3st i F-6, 3st i 7-9. I arbetslagen ingår skolans specialpedagoger. En av de biträdande rektorerna har ansvar för skolans särskilda undervisningsgrupper för barn i behov av särskilt stöd.

Arbetslagsledarna träffas en gång per vecka i ett möte som leds av rektor i 7-9 och biträdande rektor i F-6. Rektor berättar att han via arbetslagsledarna driver olika pedagogiska frågor och att även förstelärarnas uppdragsbeskrivning innehåller skolutveckling. Arbetslagsledare vi talar med säger att pedagogiska frågor inte är en stående punkt på arbetslagens möten men kommer upp då och då. Några lärare vi talar med säger att de inte vet vilka som är förstelärare och vad de har för uppdrag.

Det systematiska kvalitetsarbetet

Skolan följer Nacka kommuns modell för kvalitetsanalys. I årets kvalitetsanalys presenteras skolans prioriterade mål. Dessa är också skolans fokusmål och har presenterats för all personal under studiedagarna i augusti, berättar rektor.

Kommunens kundundersökning genomförs varje år, liksom medarbetarenkät, trygghetsenkät och en kommunal IT-utvärdering.

Rektor säger att pedagogerna i de olika arbetslagen och ämnesgrupper också utvärderar och analyserar resultat på nationella prov.

Varje arbetslag gör vid läsårets slut en gemensam utvärdering av dels arbetslagets mål och dels skolans mål. Detta sker i en av skolan utarbetad mall.

De särskilda undervisningsgrupperna deltar i en kommunal analysgrupp för att ta fram metoder för att visa en utveckling som sker även i små steg. Det är viktigt, att även för dessa elever som inte alltid når målen, att visa en utveckling, säger den biträdande rektor som ansvarar för verksamheten.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Ett par lärare berättar vid olika tillfällen om att lärarnas fortbildning fokuseras på elever med särskilda behov. Skolan organiserar under läsåret 2014-2015 en läsecirkel kring boken "Utvecklingsrelaterade funktionsnedsättningar och psykisk sårbarhet" av Hejlskov, Veje, Bejer. Flera av studiedagarna ägnas åt boken och boken diskuteras i tvärgrupper och utvärderas i slutet av höstterminen. Alla i personalen har fått lyssna på en föreläsning i aulan och alla har fått boken.

Under detta läsår deltar skolan i matematiklyftet vilket innebär att en stor del av matematiklärarnas fortbildningstid upptas av detta.

För den individuella kompetensutvecklingen disponerar varje lärare 1400 kronor per år. Rektor berättar att några av pedagogerna använt sina pengar till individuella kurser i engelska, fortbildning om dyslexi och speciallärarkompetens.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Skolan har nyligen skapat en organisation för att öka samarbete mellan klasser i samma årskurser. Vi ser i två klasser att pedagogerna byter lektioner utifrån ämneskompetens.

Biträdande rektor berättar att på hösten har förskollärare i de närliggande kommunala förskolorna som man samverkar med, en studiedag tillsammans med förskollärarna i förskoleklass för att diskutera övergången till förskoleklass. På våren finns flera tillfällen inbokade för att träffas och göra grupperingar. Barnen får också komma och besöka förskoleklassen vid ett par tillfällen. Diskussioner pågår även med ett par fristående förskolor om hur ett samarbete kring övergång ska kunna fungera.

En pedagog berättar att på våren när blivande förskoleklasser kommer på besök så får de plantera varsin potatis. När de sedan börjar på skolan så skördar de och gör olika saker med potatisarna. Detta hjälper till i inskolningsprocessen så att barnen känner sig välkomna och hemma.

I förskoleklassen görs under våren omfattande screeningar av motoriska, matematiska färdigheter och språkutveckling. Inför åk1 får den mottagande pedagogen en noggrann dokumentation av varje elevs färdigheter. Blivande åk1 pedagog gör också under våren flera besök i förskoleklassen samt deltar i en överlämnandekonferens.

Inför övergången mellan åk 3 och 4 besöker pedagogerna från mellanstadiet sin nya klass och får då vid ett möte information om klassen. Biträdande rektor berättar att det pågår en diskussion om klasserna i åk 4 ska delas upp i nya konstellationer.

Inför åk 7 bjuds alla blivande sjuor från andra skolor i kommunen in till ett "Öppet hus" på kvällstid då skolan presenterar sig. När valet är klart bildas nya klasser och skolan ordnar då besöksdagar för dem. Skolans "egna" elever i åk 6 får också under vårterminen vara i högstadiets lokaler och gemensamma utrymmen vid olika tillfällen, berättar biträdande rektor.

Skolan har en SYV som i åk 8 har den första introduktionen för vårdnadshavare om gymnasievalet. I åk 9 återkommer informationen klassvis för vårdnadshavare och elever och alla klasser i åk 9 åker också gemensamt på gymnasiemässa i Älvsjö. SYV berättar att han också har en mängd enskilda samtal med elever och vårdnadshavare. Han deltar också i EHT och är behjälplig vid upprättandet av bilagor för elever med särskilda behov.

Bedömning i text

Rektors arbete med utvecklingen av den pedagogiska verksamheten är okänd för många pedagoger i skolan och behöver förtydligas.

Rektor tar i hög grad ansvar för, och följer systematiskt och kontinuerligt upp verksamheten i form av medarbetarenkäter, trivselenkäter och kundundersökningar. Personal, elever och föräldrar deltar i stor utsträckning.

Den gemensamma kompetensutveckling som erbjuds är tydligt kopplad till verksamhetens behov. Diskussion i tvärgrupper ger goda möjligheter till samverkan och kunskapsutbyte mellan pedagogerna.

Det finns en fungerande samverkan i organisationen med klasser i samma årskurs nära varandra.

Det finns ett väl fungerande arbete med övergångar mellan de olika skolformerna såväl inom skolan som till gymnasiet.

Bedömning enligt skala

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

Tidigare observation är för gammal för att kunna användas som jämförelse vid denna observation.

REFERENSER

Björknässkolans hemsida www.bjorknas.nacka.se
Förstelärare Uppdragsbeskrivning läsåret 2014/2015
Kvalitetsanalys 2013
Lgr 11
Likabehandlingsplan
Schoolsoft
Skolans samlade dokument via länk
Våga Visa matriser
Våga Visa metodbok

Kommentar från förskolans/skolans ledning till observationsrapporten

Förskolans/skolans arbete med observationsrapporten

Rapporten läggs ut på skolans intranät och hemsida och diskuteras på samråd med elev och föräldragrupp. Den kommer också vara en del av vårt utvärderingsmaterial i när det gäller att sätta upp prioriterade mål framöver.

Kommentar till observationens resultat

De starka sidorna som de har lyft var inga överraskningar och vi tycker att det var speciellt kul att de lyfte de särskilda undervisningsgrupperna och fritidshemmen.

När det gäller förbättringsområdena så är arbetet med att öka medvetenheten om kunskapskraven hos eleverna ett pågående förbättringsområde och finns med i skolans fokusmål för läsåret.

När det gäller medvetenheten hos personalen när det gäller skolans utvecklingsarbete ställer vi oss lite undrande då alla arbetslag lämnar ifrån sig skriftlig dokumentation om hur de skall arbeta med fokusmålen för året och även varje individ lämnar in skriftligt hur de skall arbeta på det individuella planet.

Förbättringsområden i observationsrapporten

När det gäller att öka elevernas medvetenhet så är det ett pågående arbete för alla pedagoger i bokcirkelform. Vi håller också på att utveckla bättre digitala verktyg för att synliggöra kraven och förmågorna.

Rättning av NP för åk 9 kommer att ändras redan i vår till samrättning.

Antal elever som är nyanlända har ökat de senaste åren och en tydligare handlingsplan kommer att tas fram.

För att öka medvetenheten om skolans utvecklingsarbete kommer rektor att aktualisera målen och åtgärder som genomförs vid fler tillfällen under året.

Saltsjö-Boo 2015-01-30

Leif Högström

Rektor

